

PRIVREMENI IZVJEŠTAJ
8. mart – 20. mart 2013

22. mart 2013

I. PREGLED

- Predsjednički izbori se održavaju 7. aprila, nekih šest mjeseci nakon prijevremenih parlamentarnih izbora u oktobru 2012. godine, od kojih se koalicija za Evropsku Crnu Goru, prethodna vladajuća koalicija, ponovo pojavila kao vladajuća partija.
- Dva kandidata, aktuelni predsjednik Filip Vujanović i lider opozicije Miodrag Lekić, se takmiče na ovim izborima. Treći potencijalni kandidat, Rade Bojović, nije registrovan jer nije uspio da prikupi potreban broj potpisa podrške. Uslov građana pri potpisivanju i podržavanju samo jednog kandidata, kao i potpisivanja ispred politički određenog službenika za izbore, su podigle zabrinutost među brojem OEBS/KDILJP OMPI saradnika.
- Predsjednički izbori su regulisani sveobuhvatnim pravnim okvirom koji uopšteno pruža odgovarajuću osnovu za sprovođenje demokratskih izbora. Određeni broj žalbi je do sada primljen od strane Ustavnog i Upravnog suda.
- Izborima upravlja izborna administracija sačinjena od tri nivoa, Državne izborne komisije (DIK), 21 Opštinske izborne komisije (OIK), i 1,165 biračkih Odbora (BO). Članstvo je zasnovano na političkom sastavu Parlamenta i opštinskih Savjeta. DIK je održao redovne sjednice, otvorene za javnost i posmatrače. Sjednice na kojoj su prisustvovali članovi OSCE/ODIHR OMPI sprovedene su na profesionalan i kolegijalan način.
- Tvrdnje o nepravilnostima u biračkim spiskovima i dalje postoje, iako su zvaničnici uložili neke napore kako bi stvorili povjerenje javnosti kada je istinitost u pitanju. U skladu sa pravnim odredbama, vlasti trenutno uklanjaju građane koji ne posjeduju državljanstvo iz biračkog spiska. Dok su neke grupe civilnog društva izrazile zabrinutosti sa OEBS/KDILJP OMPI vezano za procedure obavještanja za one koji su uklonjeni sa spiska, vlasti su objavile da su sve procedure bile poštovane. Po prvi put, građani su dužni da posjeduju biometrijsku ličnu kartu kako bi imali pravo glasa.
- Izborna kampanja je zvanično otpočela nakon registracije svakog kandidata i od tada je takmičarska i vidljiva širom zemlje. Poruka gospodina Vujanovića se usredsređuje na potrebu za kontinuitetom vlade da obezbijedi dalji ekonomski razvoj i inetgracije Evropske unije (EU) dok se gospodina Lekića sa druge strane usredsređuje na nedostatak napretka vlade u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Ipak, kampanji je do sada nedostajala suštinska debata, umjesto usredsređivanje na lične optužbe.
- Politička podijeljenost medija i uticaj političkih i poslovnih interesa njihovih vlasnika su evidentni. Agencija za elektornske medije je jedini organ koji ima nadležnost da razmatra medijske žalbe koje se odnose na izbornu kampanju.

- OEBS/KDILJP OMPI je otpočela svoje aktivnosti u Podgorici 8. marta sa 10 članova stručnog tima. Dana, 13. marta, 12 dugoročnih posmatrača je raspoređeno širom države. OEBS/KDILJP OMPI medijski prati četiri televizijska kanala i četirir novine počevši od 12. marta.

II. UVOD

Prateći poziv od strane crnogorskog Parlamenta za posmatranje predsjedničkih izbora 7. aprila 2013. godine, OEBS Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava (OEBS/KDILJP) je uspostavila ograničenu Misiju za posmatranje izbora (OMPI) 8. marta 2013. godine. S obzirom da se prethodna aktivnost posmatranja izbora desila u roku od 12 mjeseci, OEBS/KDILJP je rasporedila misiju sličnog sastava onom za prijevremene parlamentarne izbore 2012 godine. Ograničena Misija za posmatranje izbora (OMPI), predvođena od strane ambasadora Borisa Frleca, se sastoji od 10 članova stručnog tima sa sjedištem u Podgorici i 12 dugoročnih posmatrača koji su raspoređeni širom zemlje 13. marta. Članovi Misije su dovedeni iz 15 OEBS država članica. U skladu sa OEBS/KDILJP metodologijom za OMPI, Misija neće preduzeti sveobuhvatno posmatranje postupaka na dan izbora, već će posjetiti nekoliko biračkih mjesta širom zemlje.

III. POLITIČKI KONTEKST

Dana 18. januara ove godine, predsjednik Parlamenta je sazvao predsjedničke izbore za 7. april, u skladu sa pravnim i ustavnim odredbama. Ovi izbori će se održati nekih šest mjeseci nakon prijevremenih parlamentarnih izbora održanih 14. oktobra 2012. godine. Rezultati parlamentarnih izbora su dozvoli Koaliciji za evropsku Crnu Goru, koja je osvojila 39 od 81 mandata, da održi kontrolu Parlamenta kroz osnivanje vladajuće koalicije sa Bošnjачkom strankom (BS) i Hrvatskom građanskom Inicijativom (HGI).¹ Novoosnovana Koalicija, Demokratski front (DF), predvođena od strane Miodraga Lekića, postala je glavni opozicioni blok u Parlamentu.

OEBS/KDILJP je posmatrao parlamentarne izbore 2012. godine i zaključio u svom finalnom izvještaju da “su izbori održani u mirnom i pluralističkom okruženju, iako veliki broj tvrdnji od strane državnih, stranačkih, i izbornih nepravilnosti ukazuju na nedostatak povjerenja javnosti u sami izborni proces”.²

Pozivi opozicije na izbornu reformu, poboljšano sprovođenje vladavine prava, ojačano zakonodavstvo, i na veću borbu protiv korupcije, nastavljaju da oblikuju političku scenu, naročito u svijetlu nastavka pregovora o pristupaju Evropskoj Uniji. Nedavni snimci sa DPS sastanaka koji su procureli, a koji su održani u pripremnom procesu za parlamentarne izbore 2012. godine, gdje članovi partija aludiraju na moguću zloupotrebu državnih resursa u cilju pridobijanja veće podrške od strane birača, su široko pokriveni medijski.

Nacionalne manjine nastavljaju da igraju značajnu ulogu u političkom kontekstu Crne Gore, uglavnom usklađujući se sa vladajućom Koalicijom. Za ove izbore, Albanske partije su povezale svoju podršku aktuelnom predsjedniku Vujanoviću sa mogućnošću održavanja

¹ Koalicija za evropsku Crnu Goru: Demokratska partija socijalista (DPS), Socijaldemokratska partija (SDP), Liberalna partija (LP), predvođena od strane Mila Đukanovića, lidera DPS-a.

² Svi prethodni OEBS-KDILJP izvještaji o Crnoj Gori dostupni su na:
<http://www.osce.org/odihr/elections/montenegro>.

referenduma o opštinskom statusu grada Tuzi, potencijalno u isto vrijeme održavanja predstojećih predsjedničkih izbora.

IV. PRAVNI OKVIR I IZBORNI SISTEM

Predsjednički izbori su regulisani sveobuhvatnim pravnim okvirom koji generalno pruža adekvatnu osnovu za održavanje demokratskih izbora. Ustav, Zakon o izboru Predsjednika (predsjednički izborni zakon) i Zakon o izboru odbornika i poslanika (izborni zakon), su primarni djelovi zakonodavstva koji regulišu predsjedničke izbore. Oni su dopunjeni različitim zakonima, uključujući Zakon o biračkom spisku, Zakon o političkim partijama, Zakon o finansiranju predsjedničke izborne kampanje, Zakon o finansiranju političkih partija, kao i zakonodavstvom, instrukcijama i odlukama vezano za medije od strane Državne izborne komisije (DIK).

Predsjednički izborni zakon, usvojen 2007. godine, uključuje specifične odredbe koje se odnose na predsjedničke izbore, dok Izborni zakon, usvojen 1998. godine a posljednji put izmijenjen 2011. godine, upravlja zajedničkim odredbama za predsjedničke i parlamentarne izbore, uključujući registraciju kandidata, osnivanje i odgovornosti izbornih upravnih organa, biračkih procedura, primjedbi i žalbenih okvira.³

Svi građani koji imaju 18 ili više godina na dan izbora, sa stalnim prebivalištem u Crnoj Gori u toku zadnjih 24 mjeseca prije dana glasanja, i koji nijesu proglašeni mentalno nesposobnim od strane suda, imaju pravo glasa. Uslov vezan za prebivalište je naveden u prošlom izvještaju od strane OEBS/KDILJP kao suviše restriktivan, sa preporukom da bude uklonjen iz Ustava i Izbornog zakona.

Predsjednik se direktno bira na izborima za petogodišnji mandat. Kako bi bio izabran u prvom krugu, kandidat mora dobiti više od 50 odsto važećih glasova. Suprotno, drugi krug se održava u roku od dvije sedmice između dva kandidata koji su dobili najveći broj glasova. Kandidat koji dobije najveći broj glasova u drugom krugu je izabran. Pravo da postane kandidat ima svaki glasač koji ima stalno prebivalište u Crnoj Gori u posljednjih najmanje 10 do 15 godina. Niko ne može biti izabran na funkciju Predsjednika više od dva mandata. Kandidatura aktuelnog Predsjednika je osporena od strane građana u Ustvanom sudu na osnovu činjenice da je već dva puta bio izabran, jednom prije nezavisnosti 2006. godine a zatim ponovo 2008. godine. Tom prilikom sud je odbacio žalbu.

V. IZBORNA ADMINISTRACIJA

Predsjedničkim izborima će upravljati izborna administracija sačinjena od tri nivoa, DIK-a, 21 Opštinske izborne komisije (OIK) i nekih 1,165 Biračkih odbora (BO). DIK i OIK su stalna tijela imenovana na četiri godine, dok su BO formirani za svake izbore. Članovi na svim nivoima su nominovani od strane političkih partija. Jedanaest članova DIK-a i 7 članova OIK-a je imenovano u skladu sa političkim sastavom Parlamenta i opštinskih skupština. OIK takođe mora da obezbijedi da BO imaju političku zastupljenost kao što je predviđeno zakonom, odražavajući politički sastav odgovarajuće lokalne skupštine. Pored stalnih članova, svaki predsjednički kandidat ima pravo da imenuje ovlašćenog predstavnika sa punim

³ OSCE/ODIHR i Komisija Savjeta Evrope za demokraciju kroz Zakon (Bečka Konvencija) zaključen 2011 Zajedničkom mišljenju da amandmani zakona generalno predstavljaju pozitivan razvoj, dok se neka dalja poboljšanja preporučuju: vidjeti na: <http://www.osce.org/odihr/elections/93229>.

glasačkim pravima u izbornim komisijama na svim nivoima. Vladajuća koalicija trenutno ima 6 od 11 članova u DIK-u i posjeduje većinu u 17 od 21 OIK-a.

DIK je do sada održao redovne sjednice koje su bile otvorene za javnost. Sjednicama kojima su prisustvovali OEBS/KDILJP OMPI tokom preioda izvještavanja su bile održane na profesionalan i kolegijalan način, međutim, zapisnici sa sastanaka DIK-a nijesu objavljeni na njihovom sajtu, koji bi povećali transparentnost procesa. Svi pravni rokovi su ispoštovani, uprkos nastavi DIK-ovog rada bez sekreterijata kao što je predviđeno izbornim zakonom

Nakon prijevremenih parlamentarnih izbora 2012. godine, nove OIK su osnovane u Budvi, Kotoru, i Nikšiću.⁴ U Andrijevići, gdje opozicija odbija da učestvuje u radu skupštine opštine, OIK trenutno funkcioniše sa samo četiri člana iz vladajuće koalicije. OIK imaju zakonsku obavezu da odmah objave sve relevantne odluke na svojim sajtovima. OEBS/KDILJP OMPI je primijetila da samo nekoliko OIK-a objavljuju odluke, a da pet opština trenutno nema svoj sajt.⁵

Kao na prethodnim izborima, OIK planira da sprovede obuke za BO u njihovim opštinama.⁶ DIK se izjasnila da su ovlašćeni predstavnici svakog kandidata dobrodošli da učestvuju, međutim, ostaje nejasno da li će oni učestvovati, jer kandidati mogu imenovati svoje ovlašćene predstavnike nakon završenih obuka.⁷

VI. REGISTRACIJA GLASAČA

Registracija glasača je pasivna. Birački spiskovi su vođeni po opštinama na osnovu relevantnih biračkih spiskova građana koji su u posjedu Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP). Opštinski birački spiskovi su podgrupe Centralnog biračkog spiska (CBS), koji se nalazi u Ministarstvu za informaciono društvo i telekomunikacije (MIDT). Bilo koje izmjene unešene u biračke spiskove na opštinskom nivou se odmah odražavaju na CBS.⁸

Navodi o namjernim nepravilnostima u biračkom spisku opstaju iz nekih opozicionih političkih partija i civilnog društva. Kako bi se prevazišao nedostatak povjerenja javnosti naveden od strane OEBS/KDILJP OMPI tokom prijevremenih parlamentarnih izbora 2012. godine, MUP i MIDT su stvorili informacioni video spot kako bi informisali građane o načinu održavanja biračkih spiskova. Birači su informisani kako da provjere svoj birački status, uključujući i onaj putem sajta i SMS servisa, oba od kojih su aktivno korišćeni. Parlamentarne političke partije takođe imaju pristup biračkom spisku, pravo koje je aktivno korišćeno od strane nekih partija.

Uklanjanje nepostojećih građana iz biračkog spiska izazvano usvajanjem Ustava 2007. godine je odloženo iz nekoliko navrata. Međutim, amandmani Izbornog zakona iz 2011. godine su zahtijevali da svi nepostojeći građani budu uklonjeni iz biračkog spiska do 31.

⁴ OIK u Budvi je osnovana 27.decembra 2012 godine, u Kotoru 29. decembra, u Nikšiću 7. februara 2013 godine. Iako su opštinski izbori održani u Andrijevići i Nikšiću 9. marta 2013, zbog kratkog roka pred predsjedničke izbore, OIK-e nijesu promijenjene.

⁵ Ovo uključuje OIK u Beranama, Plavu, Plužinama, Šavniku, i Ulcinju.

⁶ Izborni zakon ne navodi da je obuka članova BO obavezna.

⁷ OEBS-KDILJP OMPI konačani izvještaj prijevremenih parlamentarnih izbora održanih 14.oktobra 2012 godine preporučuje jednoobrazne obuke imenovane od strane DIK-a za sve članove, osnovne i proširene.

⁸ Samo opštinske vlasti mogu da promijene biračke spiskove. MIDT pruža tehničku pomoć, kao i analizu unosa biračkog spiska i identifikaciju potencijalnih nepravilnosti.

decembra 2012. godine. Po MIDT-u, od prijevremenih parlamentarnih izbora 2012. godine, 10,315 nepostojećih građana je uklonjeno, dok 2,086 unosa za nepostojeće građane, koji su u procesu rješavanja svog statusa državljanstva, ostaju na preliminarnom biračkom spisku. Dok neke grupe civilnog društva tvrde da oni koji su uklonjeni nijesu uredno informisani, MIDT je podnio izvještaj OEBS/KDILJP OMPI da su sve promjene unešene u spisak u skladu sa zakonskim obavezama i da su dva obavještenja poslata svima onima koji će biti uklonjeni, dozvoljavajući im blagovremeni pravni lijek.⁹ Izmjene i dopune biračkog spiska mogu biti urađene do 28. marta. Prema preliminarnom biračkom spisku, objavljenom 13.marta, 512,715 građana je registrovano sa pravom glasa na ovim izborima.

Biometrijske lične karte (BLK) uvedene su 2008. godine. Validnost starih ličnih karata zakonski je produžena do 31. decembra 2012. godine tako da su one mogle biti korištene na prijevremenim parlamentarnim izborima. Prema MUP-u, trenutno ima oko 25,000 građana u Crnoj Gori koji još uvijek ne posjeduju biometrijske lične karte, koje su sada neophodne kako bi glasali.

VII. REGISTRACIJA KANDIDATA

Predsjednički kandidati mogu biti nominovani od strane političkih partija ili grupe građana. Svi kandidati su dužni da podrže svoje kandidature sa potpisima od najmanje 1.5 odsto od ukupnog registrovanog biračkog tijela.¹⁰ Nekoliko OEBS/KDILJP saradnika je izjavilo da je ova cifra nerazumno visoka i nije u skladu sa utvrđenom dobrom praksom gdje broj neophodnih potpisa ne treba biti preko 1 odsto biračkog tijela.¹¹

Potencijalni kandidati su bili u obavezi da prikupe potpise od dana raspisivanja izbora pa do 18. marta. Građani su mogli da se potpišu u cilju podrške samo jednog kandidata tako što bi otišli do odgovarajućih OIK kancelarija i potpisali se u prisustvu dva OIK člana, od kojih je jedan iz vladajuće koalicije i drugi iz opozicije. Ograničavajući građane da se potpišu u cilju podrške samo jednom kandidatu, kao i zahtjev da se potpisuju ispred politički imenovanih OIK članova, je predstavljeno kao zabrinutost u prethodnim OEBS/KDILJP izvještajima i takođe je dovedeno u pitanje od strane broja OEBS/KDILJP OMPI saradnika.

Od tri potencijalna kandidata, aktuelni predsjednik Filip Vujanović, nominovan od strane DPS-a, i Miodrag Lekić, nominovan od strane grupe građana, su uspješno prikupili potreban broj potpisa koji su takođe potvrđeni od strane DIK-a 13. februara, odnosno 22. februara. Rade Bojović, koji je bio potencijalni nezavisni kandidat, nije uspio da prikupi dovoljan broj potpisa. Gospodin Bojović je izrazio zabrinutost kod DIK-a da OIK nemaju jedinstveno radno vrijeme, i da ne rade vikendom za prikupljanje potpisa. U vremenu pisanja ovog izvještaja, DIK nije odgovorio na ovu tvrdnju. Izborna zakonodavstvo ne propisuje način na koji su spiskovi sa potpisima obezbijeđeni i čuvani od strane DIK-a, ali prema DIK-u svi članovi OIK-a imaju pristup istima.

⁹ Dana 13.marta 2013, Upravi sud je prihvatio jednu žalbu uklonjenog birača iz biračkog spiska na osnovu da taj pojedinac nije bio propisno obaviješten o ukidanju.

¹⁰ Za ove izbore svaki potencijalni kandidat morao je da prikupi 7,710 potpisa, na osnovu 514,055 birača upisanih na predhodnim izborima.

¹¹ Član 1.3 Bečka Konvencija Kodeksa dobre prakse u izbornim pitanjima, dostupan na: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD\(2002\)023rev-e.aspx](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/CDL-AD(2002)023rev-e.aspx).

VIII. KAMPANJA I FINANSIRANJE KAMPANJE

Zvanična kampanja počinje od dana kada je kandidat registrovan¹² i završava 24 časa prije održavanja izbora. Izborni zakon određuje skup pravila sa ciljem obezbjeđivanja jednakih mogućnosti za kampanju, uključujući pristup državnim prostorijama za događanja vezana za kampanju i posebno izdvojenih mjesta za prikazivanje materijala kampanje.

Političke partije koje nijesu unaprijed prijavile kandidata su otpočele sa izjašnjavanjem svoje podrške jednom od dva registrovana kandidata. Liberalna partija, Albanska koalicija, BS, i HGI su deklarirale svoju podršku Filipu Vujanoviću, dok su se DF i Socijalistička narodna partija udružile sa Miodragom Lekićem. Iako je SDP dio vladajuće koalicije, neki od istaknutih članova osporili su legitimnost kandidature aktuelnog predsjednika i time je partija odlučila da ne podrži nijednog kandidata.

Kampanja je do sada ima takmičarski duh i vidljiva je širom zemlje. Kampanje oba kandidata su otpočele mitinzima. Gospodin Vujanović se obratio svojim pristalicama u Baru 1. marta, a gospodin Lekić je održao sastanak u Nikšiću 26. februara. Poruka gospodina Vujanovića ima za cilj potrebu za kontinuitetom vlade kako bi obezbijedila dalji ekonomski razvoj i EU integracije, dok se gospodin Lekić usredsrijedio na nedostatak vladinog napretka u bori protiv korupcije i oranizovanog kriminala. Međutim, kampanja koja je do sada posmatrana od strane OEBS/KDILJP OMPI ima nedostatak programske debate i više se usredsređuje na lične optužbe sa obje strane. Pored tradicionalnih sredstava kampanje, kandidati se oslanjaju na internet i upotrebu društvenih mreža kako bi došli do glasača.

Predsjednički kandidati su u obavezi da podnesu izvještaje DIK-u o izvoru i visini doprinosa za kampanju u predizbornom periodu u roku od sedam do deset dana prije dana održavanja izbora. Pored toga, ne kasnije od 45 dana nakon izbora, kandidati moraju podnijeti sveobuhvatni finalni izvještaj DIK-u o svim doprinosima i troškovima vezano za kampanju. Prije podnošenja istih, revizija konačanog izvještaja mora biti obavljena od strane Ministarstva finansija kada se radi o upotrebi javnih sredstava, kao i privatnog revizora ukoliko doprinosi vezani za kampanju pređu 50,000 eura. Neuspjeh podnošenja ovih izvještaja rezultira se u administrativne kazne.

IX. MEDIJI

Medijska slika je raznolika i nudi širok spektar informacija, međutim, i elektronski i štampani mediji su jasno podijeljeni među političkim taborima. Sadržaj je takođe pod uticajem poslovnih interesa vlasnika medija koji često vodi ka pristrasnom izvještavanju. Pored toga, OEBS/KDILJP OMIP saradnici nastavljaju da navode neadekvatnu zaštitu novinara od strane zastrašivanja političara i poslovnih lidera kao primarnu kritiku iz medijskog okruženja. Većinski slučajevi napada na novinare u posljednjih pet godina ostaju i dalje nerazriješeni.

Trenutno ima 6 javnih i 19 privatnih televizijskih kanala, 55 radio stanica, 5 dnevnih i 3 nedeljne novine. Dok je televizija najpopularniji izvor informacija u državi, internet postaje alternativni izvor informacija.¹³ Nacionalni javni radio difuzni servis, Radio i Televizija Crne Gore (RTCG) posjeduju tri kanala. Privatna televizija TV Vijesti je najpopularniji kanal,

¹² Kampanja je počela 13. februara za gospodina Vujanovića, i 22. februara za gospodina Lekića.

¹³ Prema MIDT-u 50.9 odsto stanovnika ima pristup internetu u 2012:

<http://www.mid.gov.me/en/library/document>

naročito njene inforativne emisije. Štampani mediji pružaju širok spektar pogleda i često kritikuju vladu. Međutim, uticaj novina je relativno nizak zbog njihovog ograničenog tiraža.

Izborni zakon sadrži odredbe za medije tokom kampanje, koje obavezuju javne elektronske medije da obezbijede besplatne termine, pod jednakim uslovima, svim izbornim učesnicima tokom udarnih sati. Pokrivenost izborne kampanje na državnoj televiziji i radiju je dalje regulisana od strane internih propisa RTCG-a, koji dozvoljavaju registrovanim kandidatima, pored već postojeće pokrivenosti vijestima, za prijem pet minuta tokom dana i na državnoj televiziji i radiju za svoje reklamne kampanje.

Agencija za elektronske medije je nezavisni regulatorni organ koji nadgleda ponašanje i upotrebu masovnih medija tokom izborne kampanje. Takođe ima mandat da primi žalbe vezane za medije ali još uvijek nije primila ni jednu. Medijski Savjet za samoregulisanje je samoregulatorno tijelo koje prati profesionalne i etičke standarde u novinarstvu.

Dana 12. marta, OEBS/KDILJP OMPI je otpočela svoje aktivnosti medijskog praćenja koje će proizvesti statističke podatke o vremenu i prostoru koji je dodijeljen kandidatima kroz kvantitativnu i kvalitativnu analizu sadržaja četiri glavna televizijska kanala i četiri istaknute dnevne novine sa nacionalnom pokrivenošću.¹⁴

X. PRIGOVORI I ŽALBE

Izborni zakon propisuje da će organi izborne administracije, Ustavni i Upravni sud obezbijediti zaštitu prava glasa. Ustavni sud ima za mandat da rješava žalbe koje osporavaju zakonitost i ustavnost izbornog pravnog okvira. Birači, kandidati i podnosioci izbornih nominacija imaju pravo da ulože žalbe višem nivou izbornih komisija, gdje Ustavni sud djeluje kao sud posljednje instance.

Izborni zakon nameće veoma kratke rokove za podnošenje i rješavanje žalbi. Zavisno od instance, žalbe i pritužbe moraju biti podnešene u roku od 24 do 72 časa od navodnog kršenja zakona, ili osporavajuće odluke, a organ za rješavanje istih pitanja treba donijeti svoju odluku u roku od 24 do 48 časova. Ako organ za sprovođenje izbora ne donese svoju odluku u roku, žalba se smatra opravdanom.¹⁵

Upravni sud razmatra pritužbe koje se odnose na sastav OIK-a i žalbe na odluke od strane lokalnih vlasti koje se odnose na registraciju birača. Rasprave pred sudom su jedino otvorene za javnost na zahtjev jedne od uključenih strana. Do danas, Upravni sud je primio dvije žalbe koje se odnose na sastav OIK-a u Kolašinu i Andrijevići, međutim, sud još uvijek nije razmotrio pomenute slučajeve. OEBS/KDILJP OMPI je informisana od strane predsjednika Suda da će rješavanje biti odloženo do nakon izbora, kako bi se izbjeglo ometanje izbornog procesa.

U skladu sa prethodnom OEBS/KDILJP preporukom, DIK je napravila obrazac za pritužbe koji će biti dostupan na svakom biračkom mjestu kako bi se olakšala i sistematizovala obrada žalbi na dan izbora.

¹⁴ TV: RTCG, *TV Vijesti*, *TV Atlas*, i *TV Prva*. Štampani mediji: *Pobieda*, *Vijesti*, *Dan*, i *Dnevne Novine*.

¹⁵ U prethodnim izvještajima, OEBS/KDILJP napominje da kratki rokovi ne mogu biti dovoljni da garantuju odgovarajući process.

XI. AKTIVNOSTI OSCE/ODIHR OMIP

OEBS/KDILJP OMPI je počela sa svojim radom 8. marta. Šef Misije se susreo sa predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, predsjednikom parlamenta, predsjednikom DIK-a, sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva informacionog društva i telekomunikacija, Ustavnog i Upravnog suda, kandidatima, predstavnicima političkih partija, civilnog društva, medija i međunarodne zajednice. OEBS/KDILJP OMPI bi željela da se zahvali svima svojim saradnicima na saradnji. Dvanaest dugoročnih posmatrača koji su raspoređeni u timove od po dva člana širom zemlje susreću se sa regionalnim akterima i posmatraju izbornu kampanju. Na dan izbora, OEBS/KDILJP OMPI-i će se pridružiti delegacija posmatrača iz Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope.

*Engleska verzija ovog izvještaja je jedini zvanični document.
Nezvanični prevod je takođe obezbijeđen na crnogorskom jeziku.*